

Gemeente van Jezus Christus,

Een nieuw begin. Zo kunnen we vandaag denk ik wel benoemen. Een nieuw begin voor u met een nieuwe voorganger. Een nieuw begin voor mij als predikant. Een nieuw begin voor ons als gemeente. Wat zal de toekomst ons brengen? Wij weten het niet... Maar wat er ook gebeurt, wij hopen... Meer nog wij bidden om de zegen van God. Daar wil ik met u vanmiddag ook over nadenken. Over de zegen... En daarmee raken we aan de kern van kerk-zijn, want wij als gemeente zijn afhankelijk van Gods zegen... En tegelijkertijd raken wij ook aan de essentie van ons eigen leven: leven we met God, of strijden we vooral tegen Hem? Wij lazzen het verhaal van Jakob, en daar hoorden we de woorden:

'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' Ooit door Jakob uitgesproken bij de Jabbok tegen... Ja, tegen wie eigenlijk? Er wordt heel wat over af gediscussieerd, maar eigenlijk is de Bijbel duidelijk daarover. De vreemdeling zegt dat Jakob met God heeft gestreden en Jakob beseft dat hij oog in oog met God heeft gestaan.

'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' Zegt Jakob aan het einde van een worstelpartij met... God... Vechten met God... Zo letterlijk als bij Jakob zullen we het niet herkennen, maar verder... Misschien wel heel herkenbaar. In de Bijbel in ieder geval... Denk maar aan Job die naar de hemel roept: 'waarom?' Denk aan Mozes na het debacle met het gouden kalf. God wil het volk vernietigen maar Mozes komt op voor het volk tegen God. Hetzelfde doet Abraham als het gaat over het lot van Sodom en Gomorra... Petrus die te horen krijgt van Jezus, ga weg achter mij satan. Saulus die de christenen wil vernietigen... Met God strijden... Grote kans dat je het ook bij jezelf herkent. Waarom heeft God dit of dat gedaan of juist niet gedaan? God heeft mij op deze manier gemaakt, maar ik wil dit zijn, en dat bereiken. Waarom zit het leven tegen? Waarom voldoet God niet aan mijn verwachtingen?

Aan jouw verwachtingen voldoen... Dat heeft alles te maken met Jakob... De strijd van Jakob met God duurt op dit moment in het verhaal al vele jaren, maar dat beseft Jakob niet, pas tijdens dit gevecht komt hij tot die ontdekking... En dan klinken die woorden: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.'

Vanmiddag wil ik met u kijken naar het levensverhaal van Jakob, we zullen zien dat Jakob strijdt om de zegen te verdienen en dat hij daarmee onbedoeld vecht met God. Het is een verhaal dat ons als gemeente en als individu een spiegel voorhoudt, en ons tegelijkertijd laat beseffen hoe kostbaar de zegen van God is.

Het levensverhaal van Jakob begint bij zijn grootvader. Bij de belofte die God aan Abraham geeft: 'Ik zal je tot een groot volk maken, Ik zal je zegenen, je naam veel aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn. (...) In jou zullen alle volken op aarde gezegend worden.' Deze zegen is voor Abraham, maar ook voor zijn nageslacht, het gaat over van generatie op generatie... Uiteindelijk tot en met Jezus, de Messias. Door Hem worden alle volken op aarde gezegend. Het is de Messiaanse zegen. Het wordt gegeven aan Abraham, en na hem aan de enige zoon van zijn vrouw Sara: Izaäk. Izaäk trouwt met Rebekka en zij wordt zwanger... De volgende gezegende dient zich aan... Maar het is een tweeling, zal de oudste de zegen dragen? Nog voor de geboorte spreekt God zelf: De zegen is voor de jongste. Dat belooft de Heer... De kinderen worden geboren. Eerst Esau, en daarna zijn broertje die zijn hiel vasthoudt: Jakob... Izaäk en Rebekka

wisten dus toen al dat God Jakob op het oog had om de zegen door te geven... Maar dat is nogal wat... In die tijd ging de erfenis in principe naar de oudste zoon. Zo bleef de rijkdom en de machtspositie in stand. De andere kinderen moesten het met veel minder doen. Dat klinkt voor ons oneerlijk, maar zo kon de status en de positie van de familie intact blijven en het zou niet versplinteren over alle kinderen. Voor de familie als geheel is het dus beter. De oudste krijgt het grootste deel... Maar God heeft niet Esau op het oog maar Jakob. Het scheelt maar eventjes, maar Esau is de eerstgeborene. Volgens de wereld zou hij het recht hebben op de zegen.

Wat kiest vader Izaäk? Luisteren naar Gods wil? Of de gebruiken van de wereld volgen? Daar komt ook nog eens bovenop dat Izaäk meer had met Esau. Jakob was een rustig persoon die vooral bij de tenten was. Maar Esau was een échte man. Harig, uitstekend jager, iemand die altijd buiten was... Izaäk hield meer van Esau. De Bijbel vertelt het zo simplistisch als mannen soms zijn: 'Isaak was zeer op Esau gesteld want hij at graag wildbraad'...

Esau de echte man, de eerstgeborene... Izaäk gaat tegen de wil van God in en kiest ervoor om niet Jakob, maar Esau de zegen te geven... Dat is volgens Izaäk de betere keuze. Hij weet het beter dan God...

Ik vermoed dat het verhaal bij de meeste mensen hier wel min of meer bekend is. Esau gaat jagen om een maaltijd voor de blinde Izaäk klaar te maken, waarna hij de zegen zal ontvangen. Maar Jakob is hem te snel af. Hij doet zich voor als Esau en ontvangt de zegen. De Messiaanse zegen die hem al door God was beloofd. Dan komt Esau terug... Een ongemakkelijk gesprek volgt. Eerst begrijpt Izaäk wat er gebeurt is, en daarna Esau. Veelzeggend zijn de reacties van beiden. Esau slaakt een wilde wanhopige kreet en smeekt om de zegen van zijn vader... En daarna haat Esau Jakob. Hij wil hem vermoorden. Haat en verdriet.

Waarom kon Izaäk niet Esau zegenen? Het was duidelijk dat Izaäk dacht dat hij Esau zegende, niet Jakob. Iedereen zou overtuigend kunnen beargumenteren dat de eerste zegen niet rechtsgeldig was... Izaäk zou dus prima de zegen kunnen geven aan Esau. Maar in de reactie van Izaäk zien we waarom hij dat niet doet. Er staat namelijk dat Izaäk hevig schrok. En wat meer letterlijk vertaald: 'Toen beefde Izak van grote en hevige schrik'. Schrik, angst... Het is geen woede om wat Jakob heeft gedaan. Dat zien we wel bij Esau. Hij reageert op de daden van Jakob... Maar Izaäk beseft hier... Ik heb tegen God gevochten... God wilde Jakob zegenen, maar ik ben daar tegenin gegaan. Ik dacht het beter te weten dan God... De schrikbarende ontdekking dat Izaäk tegen God heeft gestreden. En daarom zegent hij Esau niet... Nu Izaäk geschrokken beseft wat hij heeft gedaan voegt hij zich naar de wil van God... Izaäk antwoordt op de smeekbede van zijn geliefde zoon: 'ik heb hem gezegend, en gezegend zal hij zijn.'

Jakob zal ook ongetwijfeld gehoord hebben van de woorden van God. Hij wist dat de zegen voor hem bedoeld was. Maar hij begrijpt niet wat er zich afspeelt. Zijn vader en zijn broer staan hem in de weg. Waarom staat God toe dat Izaäk Esau gaat zegenen? Waarom heeft God mij opgezadeld met Esau? Esau is het grote obstakel op de weg naar Jakobs recht. De Messiaanse zegen. Jakob kiest ervoor om niet op God te vertrouwen, maar de touwtjes zelf in handen te nemen. God lijkt zich niet aan Zijn belofte te houden en dus gaat Jakob het zelf regelen.

Maar het is niet goed dat hij op een leugenachtige manier die zegen naar zich toe trekt. Izaäk deed het verkeerde door Esau

te willen zegenen. Maar Jakob zondigde door het niet van God te verwachten maar de zegen op slinkse wijze te bemachtigen. Wij kennen de uitdrukking 'het doel heiligt de middelen'. Als dat wat je wil bereiken goed is dan maakt het minder uit als je onderweg verkeerde dingen doet. Maar zo is het niet in Gods ogen. Hij vraagt van ons om altijd het goede te doen, in vertrouwen. Dat deed Jakob niet en zo maakt hij van zijn grote rivaal een vijand, zijn broer Esau, en niet veel later moet hij voor hem vluchten... Het beloofde land uit...

Dit is wat er gebeurt als wij het beter denken te weten dan God, niet voldoende op hem vertrouwen. Je zegt dan tegen jezelf zo is het beter, sneller, eenvoudiger... Maar het effect is onvoorzien, verschrikkelijk. Je strijdt tegen God. Jakob moet alles achter laten en gaat op weg naar een land ver weg.

Wat volgt is een bijzondere geschiedenis bij Betel. Daar ziet Jakob in een droom een ladder met engelen. En Jakob hoort God spreken. God probeert een relatie aan te gaan met Jakob en Hij belooft zijn zegen... Daar zit geen enkele voorwaarde aan verbonden... God geeft het uit genade...

Nadat Jakob wakker is geworden doet hij een gelofte: 'Als God mij terzijde staat en mij op deze reis beschermt, als Hij mij brood te eten geeft en kleren aan mijn lichaam, en als ik veilig terugkom bij mijn verwanten, dan zal de HEER mijn God zijn.' Opmerkelijk... Als jij mij helpt, help ik jou. Voor wat hoort wat. Jakob stelt zich wantrouwend op tegen God. En van hem uit is dat te begrijpen. Jakob wist van de belofte van zegen. Maar toch moest hij, volgens zijn eigen gedachtegang, die zegen naar zich toe trekken. Met als gevolg dat hij juist op dat moment op de vlucht was... Het zijn de gevolgen van zijn eigen daden, van zijn strijd met God, maar dat beseft Jakob niet. Jakob wantrouwt God. En hij heeft het niet door, maar zo vecht hij met God...

God komt zijn belofte na en Hij zegent Jakob in het land waarheen hij gevlucht is. Jakob trouwt, krijgt kinderen, wordt een zeer rijk man... Maar dan is de tijd aangebroken om terug naar huis te gaan, naar het beloofde land. Om de confrontatie aan te gaan met Esau. De persoon die, volgens Jakob, verantwoordelijk is voor al zijn ellende. De persoon die zijn recht, zijn zegen zou afpakken, de reden dat hij tegen zijn vader moest liegen, de oorzaak dat hij moest wegvluchten van huis en haard vandaan.

Jakob gaat op weg. Hij hoort dat Esau ook onderweg is naar hem, met 400 mannen... Het angstzweet breek Jakob uit, maar deze keer vlucht hij niet weg. Hij wil de confrontatie aangaan en zo een manier vinden waarop hij samen met Esau kan verder leven. Hij bedenkt een plan. Hij verdeelt alles wat hij heeft in twee verschillende groepen, als dan de ene groep wordt aangevallen kan de ander wegvluchten... En hij stuurt verschillende grote geschenken om Esau te paaien. Uiteindelijk heeft hij alles over de Jabbok gezet. En blijft hij zelf alleen achter. Zo wil hij ook naar Esau gaan. Alleen voor zijn familie uit. Met het idee: als Esau mij doodt kan de rest wegvluchten. En zo is Jakob alleen. De nacht voor zijn confrontatie met de persoon die zijn hele leven hem in de weg heeft gezeten. De persoon die hem in de weg staat op weg naar zijn levensdoel... En dan begint de worsteling... Niet met Esau, maar met God...

Ze worstelen, ze strijden... Net zoals Jakob al zo'n groot deel van zijn leven heeft gedaan. We lezen: 'Toen de ander zag dat hij het niet van hem kon winnen, raakte hij Jakobs heup aan, en daardoor raakte Jakobs heup tijdens die worsteling ontwricht.' De persoon raakt Jakobs heup aan. In het Hebreeuws staat er precies dat. Raakte aan. Er staat niet dat hij een dreun gaf, of er heftig aan trok, nee een aanraking. En die verandert alles. Nu beseft Jakob wie hij tegenover zich

heeft. Nu weet Jakob dat het niet Esau was die hem in de weg stond naar zijn beloofde zegen, maar dat hij het zelf was. Jakob vocht met God...

Maar nu is dat gevecht voorbij. Ik weet niet of u weleens een heup uit de kom heeft gehad, ikzelf gelukkig niet, maar het schijnt bijzonder pijnlijk te zijn. Jakob is geen partij meer voor zijn tegenstander. De strijd is eigenlijk voorbij, maar Jakob klampt zich vast aan God en zegt dan die woorden: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.'

Jakob blijft doorvechten, maar niet langer mét God, maar voor God, om de zegen...

Die zegen ontvangt hij en God spreekt de woorden: 'je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.' Opvallend. Eerst kon er niemand winnen in het gevecht. Dan blijkt de één veel sterker te zijn dan de ander, met een aanraking wordt Jakob verslagen. Maar toch wint Jakob... Jakob heeft niet de strijd met God gewonnen, maar de strijd voor God. De strijd om de zegen. Het gebed: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' Wordt verhoord.

Waarom stond er in de tekst dat de ander niet van Jakob kon winnen? Het was God... En we zien dat hij oppermachtig is wanneer Hij Jakobs heup aanraakt. Hij had het gevecht op alle mogelijke manieren kunnen winnen... Maar dan zou Hij Jakob hebben verloren. Hetzelfde zien we bij Jezus. Hij had het kwaad kunnen vernietigen, maar dan zou de mensheid ook ten onder zijn gegaan. In plaats daarvan kwam Jezus naar de wereld, gaf zijn leven, verloor hij. Om zo het kwaad te overwinnen en ons te redden. Zo is God, zo is Jezus.

In de tijd van Jakob, in de tijd van Jezus en ook nu. Wij zijn niet anders dan Jakob. Wij strijden met God. In plaats van God te vertrouwen, met Hem mee te gaan, richten we ons tegen God. We denken het beter te weten, beter te kunnen... Maar net als bij Jakob plukken we daar zelf de wrange vruchten van. Ook in de kerk is dat een bekende valkuil. In plaats van bezig te zijn met wat God van ons vraagt, zijn we druk bezig met van alles en nog wat. Goed in onze eigen ogen, maar is het ook wat God met ons wil? Strijden we tegen God?

Het is mijn hoop en mijn gebed dat wij als gemeente dezelfde stap zetten die Jakob gezet heeft bij de Jabbok. Om niet tegen God te vechten, maar voor God. En dat we als gemeente, maar ook u persoonlijk, net als Jakob gaan bidden: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' Dat je elke dag, misschien wel op elk beschikbaar moment tot God bidt om Zijn zegen. Dat wij ons aan Hem vastklampen. 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.'

Daar spreekt afhankelijkheid uit. De zegen is iets dat je ontvangt. De zegen kun je niet verdienen, je kunt het zeker niet afdwingen, maar je mag het krijgen. Dat is ons gebed. Wij klampen ons vast aan onze Heer, we bidden keer op keer, om Zijn zegen... Dat vraagt volharding, doorzettingsvermogen. 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.'

God, Hij die Jakob Zijn zegen belooft, Hij die uit liefde zijn Zoon heeft laten verliezen om ons te redden, Hij die belooft Zijn kerk te bouwen. Hij zal ons Zijn zegen niet onthouden. Een nieuw begin... Wij weten niet wat het ons zal brengen. Maar wij bidden om Zijn zegen. En in dat vertrouwen gaan we met God door. Hoe het zal zijn weten we niet. Misschien denken we dat we het wel beter weten dan hoe God het plant. Maar dan zien we steeds weer Jakob voor ons. Hij die beseft, ik deed wat goed was in mijn eigen ogen, ik streed met God... Maar nu bid ik om zijn zegen. Een nieuw begin. We doen het met God. Op weg naar een zegenrijke toekomst. 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' Halleluja, amen.

